

3. Чебоненко С.О., Царюк С.В. Про визначення ступеня виправлення засудженого до довічного позбавлення волі: реалії та перспективи. *Кримінально-виконавча система України та її роль у розбудові правової і соціальної держави* : матеріали Х заочної Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Чернігів, 02 грудня 2022 р.) / гол. ред. О. М. Тогочинський; Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів: Академія ДПтС, 2022. С. 251–256.

4. Ухвала Роменського міськрайонного суду Сумської області від 04 травня 2023 року. URL: <https://opendatabot.ua/court/110748230-5e11f4dcd757669cdb9e8c38721778b7>

5. За результатами перевірки, Київський СІЗО – лідер за кількістю порушень. URL: https://zib.com.ua/ua/157506-za_rezultatami_perevirki_kiivskiy_sizo_lider_za_kilkisty_u.html

6. Положення про програму диференційованого виховного впливу на засуджених «Подолання наркотичної залежності», затверджене Наказом Міністерства юстиції України від 16.05.2016 № 1418/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0734-16#Text>

7. Звіт щодо наркотичної та алкогольної ситуації в Україні за 2022 рік (за даними 2021 року). URL: <https://cmhmda.org.ua/wp-content/uploads/2023/01/zvit-shhodo-narkotychnoyi-ta-alkogolnoyi-sytuaciyi-v-ukrayini-2022.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-327-2-33>

ГРОМАДСЬКИЙ ВПЛИВ ЯК ЗАСІБ ВИПРАВЛЕННЯ І РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Свинаренко Ю. П.

здобувач III рівня вищої освіти «доктор філософії»

Класичного приватного університету

м. Запоріжжя, Україна

Громадський вплив, як засіб виправлення та ресоціалізації засуджених по сьогоднішній день залишається актуальною та малодослідженою проблемою, як для науки пенітенціарного права, так і недостатньо врегульованим інститутом кримінально-виконавчого законодавства.

Кримінально-виконавче законодавство України суть громадського впливу, як одного з основних засобів виправлення і ресоціалізації

засуджених розглядає у двох аспектах: як допомогу органам та установам виконання покарань у виправленні засуджених і проведенні ї ними соціально-виховної роботи, яку надають об'єднання громадян та засоби масової інформації, релігійні та благодійні організації, окремі особи в порядку, встановленому КВК України і законами України та як громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань у виправних колоніях, арештних домах, виправних центрах та слідчих ізоляторах, що здійснюють спостережні комісії, які діють на підставі КВК України та Положення про спостережні комісії, а у виховних колоніях – піклувальними радами. У випадках, встановлених КВК України та законами України, громадський контроль за дотриманням прав засуджених під час виконання кримінальних покарань можуть здійснювати громадські об'єднання [1, с. 124; 2; 3].

Громадський вплив в місцях несвободи є вкрай індивідуальним та залежить від виду установи виконання покарань її рівня безпеки та має свої особливості, обумовлені режимом виконання та відбування кримінальних покарань, криміногенним складом засуджених, які відбувають в них покарання тощо. Варто також зазначити, що поки роль громадськості у житті засуджених, особливо тих, які тримаються в установах з достатньо високим рівнем ізоляції від зовнішнього світу, не має системного та ефективного характеру. Зрозуміло, що такий стан справ не зовсім відповідає принципам, проголошеним у КВК України. Засуджені об'єктивно залишаються слабшою стороною за органи й установи виконання покарань, а тому громада повинна йти назустріч засудженим, а не навпаки [4, с. 6].

Систему громадського впливу представляють суб'єкти, що пов'язані однією метою, а часто й формами та методами роботи із засудженими. До суб'єктів громадського впливу віднесено окремих осіб, громадські об'єднання (благодійні, правозахисні, релігійні організації), церкву (капеланів), волонтерів пробації, спостережні комісії, піклувальні ради, засоби масової інформації [5, с. 12] тощо.

У ході нашого дослідження було встановлено, що з перерахованих форм участі громадськості в житті засуджених в місцях несвободи найбільш дієвими є: робота спостережних комісій, релігійних організацій, душпастирської опіки та підтримка родичів засуджених. Благодійні організації різного роду нажаль мало зацікавлені в співпраці з установами виконання покарань та практично не надають їм допомогу, особливо у сфері моральної та матеріальної підтримки засуджених.

Взаємодія громадськості з установами виконання покарань передбачає наявність певної системи стримування та протидії, в якій, з одного боку, виступає державно-владний апарат, що наділений

функціями та виконує завдання у сфері забезпечення виконання та відбування покарання, виправлення та ресоціалізації засуджених, а з іншого – незалежний інститут громадського суспільства, який контролює та сприяє досягненню основних завдань, що висувуються перед цією системою, забезпечує реалізацію прав і повноважень учасників цього процесу [5, с. 13].

Література:

1. Шкута О.О. Громадський контроль, як складова громадського впливу в системі основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених. *Юридичний бюлетень*. 2022. № 27. С. 121–126.

2. Кримінально-виконавчий кодекс України Кодекс України; Кодекс, Закон від 11.07.2003 № 1129-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15#Text>

3. Про затвердження положень про спостережні комісії та піклувальні ради при спеціальних виховних установах : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 01.04.2004 № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/429-2004-%D0%BF#n11>

4. Мінаєв М. Громадський контроль діяльності установ кримінально-виконавчої системи у законодавстві. *Аспект. Інформаційний бюлетень*. 2006. № 1(6). С. 6–9.

5. Турчина О.С. Громадський вплив як один з основних засобів виправлення і ресоціалізації засуджених : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Харків. нац. ун-т внутр. справ. Х., 2018. 16 с.